

Finanspolisens årsrapport 2020

Polismyndigheten

Innehåll

Förord	3
Finanspolisens uppdrag och verksamhet	4
Finanspolisen 2020	5
Penningtvätt	7
Pandemins betydelse för penningtvätt	7
Penningtvätt via betaltjänstombud	8
Penningtvätt via spelbranschen	8
Penningtvätt via fastigheter	10
Encrochat	11
Finansiering av terrorism	13
Hur ser ett typfall av terrorfinansiering ut?	13
Finanspolisens internationella arbete	14
Nya former för samarbetet under pandemin	14
goAML	16
SAMLIT – Swedish Anti Money Laundering Intelligence Taskforce	17
Ny lagstiftning under 2020	18
Förslag på ytterligare åtgärder	18
Föreskrifter för inrapportering i goAML	19
Finanspolisen i siffror	20
Dispositionsförbuden fortsatte att öka 2020	22
Brottsanmälningarna mer än dubblerades jämfört med 2019	22
Vanliga frågor till Finanspolisen (FAQ)	24

Förord

Polismyndigheten fyller i rollen som Sveriges finansunderrättelseenhet en central funktion i bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism. Under 2020 togs därför flera viktiga steg i att effektivisera och förstärka arbetet. Ett nytt IT-system sattes, vilket fört med sig ett nytt sätt att rapportera misstänkta transaktioner eller affärsupplägg till finanspolissectionen (finanspolisen). Samtidigt skrevs avtal med Finansinspektionen om fördjupade strategiska och operativa samarbeten syftande till ökat informationsutbyte och effektivare tillsyn. Under året utvecklades också samverkan med privata aktörer där pilotprojektet SAMLIT (Swedish Anti Money Laundering Intelligence Task Force) tidigt visade sig ha potential att på ett gemensamt och träffsäkert sätt bekämpa brottslig verksamhet via pengarna.

Omfattande resurstillskott och en förstärkt organisation inom finanspolisen visar också tydliga resultat. Under 2020 omhändertog finanspolisen en större mängd misstankerapporter, upprättade fler brottsanmälningar och beslutade om fler dispositionsförbud än något år tidigare. Fler misstankerapporter än tidigare delgavs vidare till närmast berörda myndigheter.

Finanspolisen drev också ett flertal ärenden mot tongivande kriminella aktörer som ledde till brottsutredningar om bland annat grovt bedrägeri, grov penningtvätt och grovt näringspenningtvättsbrott.

Förstärkta samarbeten och tydliga satsningar under 2020 visade sig vara rätt väg att gå men det finns mycket kvar att göra. Omsättning och tvätt av brottsvinster i vid bemärkelse kommer alltså att vara en central del i kriminell verksamhet. Under 2021 sker därför ytterligare förstärkningar till denna del av brottsbekämpningen inom Polismyndigheten. Genom nya möjligheter lagstiftningsmässigt, samverkan med andra, en tydlig satsning på kunskaps- och utbildningsåtgärder och ett ytterligare förbättrat IT-stöd kommer finanspolisen fortsätta att vässa sin förmåga och utgöra navet för bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism.

Johan Olsson
Chef Nationella operativa avdelningen

Finanspolisens uppdrag och verksamhet

Finanspolissektionen (hädanefter benämnd finanspolisen) är en del av polisens underrättelsetjänst i Sverige, placerad inom den nationella operativa avdelningen (Noa). Det innebär att vår verksamhet fokuserar på de tidiga faserna av potentiell organiserad brottslighet och då specifikt rörande misstänkt penningtvätt eller terrorfinansiering.

Finanspolisens verksamhet följer såväl nationell lagstiftning som internationella förordningar. Polisledningens riktlinjer utgör prioriteringsgrund när tips och förfrågningar eller rapporter om misstänkta transaktioner kommer finanspolisen till del. Som underrättelsetjänst ligger det också i grunduppdraget att vara först med att notera trender som kan påverka annan polisiär verksamhet eller för samhället allvarliga risker avseende penningtvätt eller terrorfinansiering. Vi ska vara en ”early warning”-funktion inom ett väl avgränsat, men stort, område.

Informationen som ligger till grund för vårt arbete kommer från verksamhetsutövare som enligt lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (2017:630) är rapporteringspliktiga. Det rör exempelvis bank- och försäkringsverksamheter, kasino- och spelverksamheter samt olika kredit- och betaltjänstverksamheter. Informationen kan också komma från en mängd andra källor till underrättelseverksamheten.

Finanspolisen kan utifrån sitt uppdrag inte välja att prioritera antingen operativa insatser eller övergripande strategier, analyser och samarbeten. Vi ska

göra både och. Det innebär att de rapporter om misstänkta transaktioner som vi tar emot ska hanteras operativt samtidigt som strategiska analyser om penningtvätt och terrorfinansiering ska tas fram kontinuerligt till en bred skara mottagare.

Vid finanspolisen arbetar i dag ca 45 personer. Finanspolisen består av fyra grupper med såväl polisutbildade som civila medarbetare. Medarbetarna har en bred utbildningsbakgrund och erfarenhet från både myndigheter och privat verksamhet.

Finanspolisen har ett flertal lagar och förordningar att följa. Av regelverken framgår att finanspolisen ska vara placerad inom Polismyndigheten men att det endast är anställda inom finanspolisen som har tillgång till penningtvätsregistret. Finanspolisen ska vara oberoende avseende att ta emot, analysera och sprida information inom ansvarsområdet.

Oberoende betyder inte att vi ska stå ensam – utvecklingen av lagstiftningen handlar i stället om mer informationsutbyte, ökad samverkan och effektiva rutiner. Vi ska alltså gå en balansgång mellan krav på oberoende bedömningar, beaktande av säkerhets- och integritetsregler, samverka nationellt och internationellt och samtidigt vara en del av rättskedjan från brottsförebyggande till stöd i utredningar.

Finanspolisen 2020

2020 var ett intensivt år för finanspolisen. Nya funktioner byggdes upp och ny kompetens rekryterades till samtliga funktioner samtidigt som ett helt nytt it-system för verksamhetsutövares och tillsynsmyndigheters inrapportering sjösattes. Därtill påbörjades ett samarbete mellan Polismyndigheten och fem av storbankerna i Sverige som syftar till att utveckla den operativa samverkan, och projektet Black Wallet¹ fortsatte att bryta ny mark på fintech-området.

Rapporteringen om misstänkta transaktioner visar, trots svårigheterna det alltid innebär att införa nya system, en ökning på drygt 13 procent jämfört med 2019. Under 2020 beslutade finanspolisen om fler dispositionsförbud än något år tidigare och antalet brottsanmälningar mer än fördubblades jämfört med året innan.

Branschspecifika analysrapporter har skrivits om penningtvätt via spel, fastigheter och betaltjänst-ombud. En fördjupad analys har även gjorts av penninghantering inom grov organiserad narkotikabrottslighet baserat på innehållet i kommunikationstjänsten Encrochat. Sammandrag av dessa analyser finns att läsa under kapitlet Penningtvätt. Finanspolisen har även bidragit till framtagandet av en nationell riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism, ett arbete som färdigställs under våren 2021.

Samtidigt som finanspolisen ska göra oberoende granskningar av den information som enligt lag är förbehållen finanspolisen ska verksamheten också tåla granskning i likhet med övriga delar av polisen och dess underrättelseverksamhet. Finanspolisens informationsbehandling granskades på olika sätt under 2020. Dels granskade Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens (SIN) personuppgiftsbehandlingen, dels fortsatte Europarådets verksamhetsgranskning som påbörjades 2019.

”Finanspolisen drev ett antal ärenden mot tongivande kriminella aktörer och deras innersta nätverk, vilket ledde till att flera brottsutredningar initierades.”

Det operativa arbetet i form av underrättelseärenden var framgångsrikt under 2020. Finanspolisen drev ett antal ärenden mot tongivande kriminella aktörer och deras innersta nätverk, vilket ledde till att flera brottsutredningar initierades. Utredningarna gällde bland annat grovt bedrägeri, grov penningtvätt och grovt näringspenningtvättsbrott. Finanspolisen har haft en central roll i de utredningarna.

Arbetet mot tongivande aktörer och deras nätverk bidrog också till att bland annat Skatteverket och Försäkringskassan vidtog administrativa åtgärder mot aktörerna och deras företag. Åtgärderna bedöms ha stor reducerande påverkan på nätverkens kapacitet.

¹ Black Wallet är ett tvåårigt EU-finansierat projekt som avslutas i februari 2021. Projektet syftar till att hjälpa brottsbekämpande myndigheter och den privata sektorn att förebygga, upptäcka och utreda finansiering av terrorism och penningtvätt inom fintech-sektorn. De publika rapporter som tagits fram för sektorn finns för nerladdning på finanspolisens hemsida.

I det operativa arbetet har finanspolisen också initierat åtgärder mot så kallade möjliggörare för den organiserade brottsligheten. En del av dessa var ”fristående” kriminella aktörer, det vill säga individer som inte tillhör något särskilt nätverk men som erbjuder specialistkunskap och tjänster som andra kriminella har behov av. Det kan vara kunskaper inom penning-

tvätt, tillhandahållandet av falska löneintyg eller andra typer av tjänster som underlättar hanteringen av brottsvinster. Finanspolisen har också drivit flera operativa ärenden mot möjliggörare inom näringslivet som genom sin yrkesposition medverkar till, eller utnyttjas för, penningtvätt och annan ekonomisk brottslighet.

Penningtvätt

I detta kapitel kommenteras först vilka effekter coronapandemin kan ha haft på förutsättningarna för penningtvätt i Sverige. Därefter ges en sammanfattning av de sektorsvisa analyserna som finanspolisen initierade under 2020.

Pandemins betydelse för penningtvätt

Det är tydligt att utbrottet av covid-19 har haft påverkan på brottsligheten i Sverige. Bland annat har det uppstått nya former av bedrägerier kopplade till exempelvis statliga stödåtgärder, medicinsk utrustning och covid-19-vaccinet. När det gäller penningtvätt är det svårare att dra generella slutsatser om hur

pandemin har påverkat förutsättningarna eftersom det finns stora skillnader mellan olika sektorer.

En sannolik effekt är dock att de restriktioner som under perioder har införts inom och utom landgränserna har begränsat möjligheten att använda och fysiskt flytta kontanter.

Det kan ha inneburit att vissa aktörer tvingats ändra sina tillvägagångssätt och i större uträkning fått skicka kontanter med godstransporter för att få pengar över gränserna. Ett annat tecken på att fysiska restriktioner påverkat penningtvätten är att antalet misstankerapporter om onlinespel har ökat relativt

Vad är penningtvätt?

Möjligheten att tjäna pengar är en stark drivkraft inom nästan all typ av kriminalitet och i synnerhet inom organiserad brottslighet. För att kriminella ska kunna använda sina brottsvinster från exempelvis bedrägerier eller narkotikahandel behöver dessa omvandlas till skenbart lagliga inkomster, de behöver med andra ord tvättas.

Tillvägagångssätten varierar men involverar ofta stegen som beskrivs schematiskt nedan.

Det är värt att notera att det inte är alla brottsvinster som tvättas. En del konsumeras utan att någon egentlig tvätt har skett och en del återinvesteras i fortsatt kriminell verksamhet. Så kallad omvänd penningtvätt förekommer också, vilket syftar till att omvandla vita pengar till svarta, till exempel för att undkomma beskattning.

Penningtvätt sker ofta i flera steg:

1. Placering av brottsvinster i det finansiella systemet, exempelvis med kontantinsättningar eller inköp och försäljning av varor.
2. Skiktning av pengarna för att dölja ursprunget. Här sker vanligtvis flera transaktioner för att minska risken för upptäckt, ofta med hjälp av mobila överföringar och finansteknologiska tjänster.
3. Integrering av pengarna i den legala ekonomin. Integrering kan ske i form av allt från löpande konsumtion till investering i fastigheter och företag.

Placering

Skiktning

Integrering

andra spelformer. Ett annat är underrättelser om tilltagande intresse för kryptovalutor bland kriminella aktörer. Det är förvisso inte en ny trend men virusutbrottet kan ha påskyndat utvecklingen.

Vidare har pandemin lett till förändrade kundkännedomsrutiner hos finansiella aktörer på grund av sämre möjligheter till fysiska möten. Den utvecklingen bedöms dels ha underlättat användandet av andras identiteter, dels gjort tröskeln lägre för personer som medvetet agerar målvakt eller bulvan.

Penningtvätt via betaltjänstombud

Penningöverföring via olika tjänster utvecklas i snabb takt och bedöms vara en viktig kanal inom den kriminella miljön, både för att hantera och tvätta brottsvinster och inom finansiering av terrorism. En betydande del av dessa transaktioner sker via lokala betaltjänstombud som erbjuder penningöverföring vid sidan om sin övriga verksamhet. Det kan vara tobakshandlare, närköpsbutiker, frisörer eller andra näringsidkare. Det är även vanligt att växlingskontor erbjuder dessa tjänster. Via ombuden går det att skicka kontanta betalningar från avsändare till mottagare utan att något bankkonto krävs.

Det är ofta fråga om gränsöverskridande transaktionsflöden som kan involvera komplicerade kedjor av mellanhänder och mottagare.

”Det finns omfattande risker för penningtvätt bland ombuden för betaltjänsterna.”

En djupare analys av inrapporterade misstankar och annan underrättelsesdata bekräftar att det finns omfattande risker för penningtvätt bland ombuden för betaltjänsterna. Bristande regelefterlevnad, bland annat i rutiner för identitetskontroll, gör att spårbarheten av pengarnas ursprung försämras.

Trots tydlig lagstiftning riskerar omfattande transaktionsflöden med brottsligt ursprung därmed att undgå upptäckt.

Finanspolisens analys visar på ett flertal tillväggångssätt för detta, exempelvis genom att ett stort antal mindre transaktioner skickas till flera olika mottagare i högriskländer. Det förekommer också att avsändaren är en misstänkt målvakt eller bulvan, eller att oriktiga identitetshandlingar har använts.

Analysen visar också att det finns betaltjänstombud som själva är involverade i brottslighet, speciellt i just penningtvätt och annan ekonomisk brottslighet. Det är därför troligt att dessa kan agera möjliggörare inom penningtvättsupplägg och att överföringstjänsterna utnyttjas för näringspenningtvätt.

Eftersom verksamheterna är attraktiva kanaler för att tvätta brottsvinster riskerar betaltjänstombud att utsättas för olika former av otillåten påverkan, såsom hot och utpressning. Kriminella aktörer riktar inte sällan in sig på just företagare som bedriver sin verksamhet inom ett specifikt geografiskt område. Detta innebär att de betaltjänstombud som bedriver sin verksamhet i områden där kriminella grupperingar har en stor påverkan på lokalsamhället är speciellt utsatta.

För att bekämpa denna typ av penningtvättsbrott krävs att tillsynsmyndigheter och brottsbekämpande myndigheter riktar gemensamma åtgärder mot betaltjänstsektorn och dess ombud. Detta är ett arbete som redan påbörjats och som kommer att utvecklas än mer under 2021.

Penningtvätt via spelbranschen

Sedan 2019 gäller en licensbaserad reglering av spelmarknaden i Sverige som ersätter det tidigare monopol. Såväl nationella som internationella bolag kan söka spellicens för att verka på den svenska marknaden. De licensierade bolagen är enligt penningtvättslagen rapporteringsskyldiga till finanspolisens.

”De restriktioner som under perioder har införts inom och utom landgränserna har begränsat möjligheten att använda och fysiskt flytta kontanter.”

Spelsektorn kan utnyttjas för penningtvätt då exempelvis utbetalningar från spelkonton kan ge en skenbart legitim förklaring till pengarnas ursprung. Spelinspektionen bedömer att risken för penningtvätt är som störst vid spel på statliga kasinon, kommersiella onlinespel och vadhållning. Via kommersiella onlinespel kan stora summor omsättas snabbt elektroniskt. När det gäller statliga kasinon och vadhållning (via spelombud) är det i stället möjligheten att omsätta kontanta medel som gör spelformerna intressanta för penningtvätt.

”Spelkonton kan ge en skenbart legitim förklaring till pengarnas ursprung.”

Finanspolisen har analyserat penningtvätt via dessa tre spelformer baserat på aggregerad information om de personer som spelbolagen misstänkerapporterat till finanspolisen. Analysen bekräftar att branschen återkommande utnyttjas för penningtvätt.

Några av de aktörer som tvättar pengar på spelmarknaden kan knytas till kriminella grupperingar i utsatta områden², företrädesvis med koppling till narkotika- och våldsbrottslighet. Antalet rapporterade misstankar om onlinespel ökade under 2020 samtidigt som rapporterna blev färre i andra kategorier. Det beror sannolikt på att coronapandemin lett till ökat onlinespelande.

Tillvägagångssätten varierar mellan olika typer av spel. Vid onlinespel förekommer bland annat uppgjorda pokerspel där kriminella för in brottspengar på spelkonton och medvetet förlorar mot en tredje part som är med på upplägget. Vinnaren kan sedan överföra pengarna till sitt bankkonto där de redovisas som en spelvinst. Vid vadhållning kan det handla om matchfixning, det vill säga manipulation av spelresultat. Matchfixning möjliggör att både tvätta brottspengar och få dem att öka, eftersom insatsen i de fallen ger en garanterad vinst.

² Ett utsatt område karaktäriseras av en låg socioekonomisk status där kriminella har inverkan på lokalsamhället.

Fler exempel på tillvägagångssätt och en mer utförlig redovisning av analysen ges i finanspolisens rapport *Peningtvätt på spelmarknaden via onlinespel, vad-hållning och kasinon*.³ I rapporten presenteras även förslag på vad som skulle kunna göras för att minska riskerna.

Penningtvätt via fastigheter

Fastighetsmarknaden är också en attraktiv sektor för kriminella aktörer som vill tvätta pengar. Exempelvis kan hyresinkomster användas som förklaring till pengar med illegalt ursprung och lån kan betalas av med svarta pengar. Fastighetsaffärer ger möjlighet till penningtvätt i större skala eftersom transaktionerna kan avse höga belopp.

Under 2020 analyserade finanspolisen hur fastighetsmäklare kan agera, eller utnyttjas som, möjliggörare av penningtvätt. Analysen bygger på en genomgång av underrättelseinformation med koppling till fastighetsaffärer, bland annat misstankerapporter i penningtvättsregistret.

“Fastighetsmarknaden är också en attraktiv sektor för kriminella aktörer som vill tvätta pengar.”

Genomgången av materialet bekräftar att det förekommer penningtvätt på den svenska fastighetsmarknaden. Trots det är rapporteringen till finanspolisen från fastighetsmäklare mycket begränsad. Bankernas rapportering av misstänkta transaktioner kopplat till fastigheter omfattar däremot stora belopp. Det betyder att det förekommer att mäklare antingen inte uppmärksammar misstänkta transaktioner, eller underlåter att rapportera dem.

Misstankarna handlar ofta om tveksamheter kring hur köpet finansieras eller vem som egentligen ligger bakom affären. Det är sådant som ska kartläggas i en kundkännedomsprocess. Mäklarna kan därför ses som möjliggörare, om än omedvetna sådana.

Det förekommer även misstankar om mäklare som aktiva möjliggörare, bland annat genom att klientmedelskontot upplåtits för annat än betalning av handpenning. Ett annat exempel är försäljning där beloppet på köpekontraktet motsvarar ett underpris i relation till marknadsvärdet och köparen istället betalar en del av köpeskillingen svart.

Det förekommer också att fastighetsmäklare utnyttjas för annan typ av brottslighet. Finanspolisen har under det senaste året upptäckt flera bolånehärvor med låneansökningar som baseras på förfalskade underlag. Det gäller dels rena bedrägerier där man inte har för avsikt att betala skulden, dels kriminella personer som vill ta banklån för att finansiera bostadsköp. Bedrägerierna kan gå till så att man låter en målvakt köpa en fastighet som sedan övervärderas kraftigt med hjälp av en fastighetsmäklare. Därefter belånas fastigheten och de inblandade delar på lånebeloppet.

Informationen visar att det finns en överrepresentation av annan ekonomisk brottslighet bland personer som tvättar pengar via fastigheter och att den ekonomiska förmågan hos aktörerna därmed är förhållandevis god. Jämfört med andra branscher som genomlysts är det mindre vanligt att aktörerna misstänks ha koppling till kriminella nätverk. Det är också relativt sett färre som är skrivna i ett utsatt område.

Analysen av penningtvätt på den svenska fastighetsmarknaden presenteras i sin helhet i rapporten *Peningtvätt via fastigheter, fastighetsmäklare som möjliggörare*.⁴

³ Se <https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/finanspolisen/>.

⁴ Rapporten finns att läsa på finanspolisens hemsida <https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/finanspolisen/>.

“Kopplingen mellan penningtvätt och annan organiserad brottslighet är stark.”

Encrochat

Under våren 2020 lyckades franska myndigheter tillsammans med Europol få tillgång till innehållet i den krypterade kommunikationstjänsten Encrochat. Tjänsten användes inom grov organiserad narkotikabrottslighet för organisering och distribution av narkotika. Svensk polis fick tillgång till delar av materialet och kunde i realtid följa tongivande kriminella aktörers brottsplaner, vilket har lett till ett stort antal gripanden och flera domar.

Utöver de operativa framgångarna är materialet en exceptionell kunskapskälla även ur ett strategiskt perspektiv. För finanspolisen har det utgjort ett unikt tillfälle att studera omfattningen av de brottsvinster som narkotikahandeln genererar i Sverige, hur dessa tvättas och omsätts samt vilka roller som är centrala för att hantera brottsvinsterna.

Materialet bekräftar att brottsvinster hanteras via olika finansiella upplägg där låneupplägg och företag används för att dels tvätta pengar, dels lura till sig

mer pengar. Därtill används kontanter från brottsvinster på en parallell marknad där brottspengarna, upp till en relativt hög nivå, omsätts obehindrat. Att till exempel köpa dyra klockor som används som betalmedel för narkotika, pant eller handelsvara framstår som ett utbrett tillvägagångssätt att hantera brottspengar på.

“Utöver de operativa framgångarna är materialet en exceptionell kunskapskälla.”

Kontanter är det dominerande betalmedlet inom narkotikahandeln. Detta kräver kontakter till olika typer av möjliggörare som medvetet eller omedvetet erbjuder illegal penninghantering som en tjänst. De kriminella aktörerna är exempelvis beroende av valutaväxling för narkotikahandeln utomlands. Kopplingen mellan penningtvätt och annan organiserad brottslighet är stark i materialet.

“Tillvägagångsätten för terrorfinansiering ändras kontinuerligt.”

Finansiering av terrorism

Inom Polismyndigheten är det finanspolisen som ansvarar för att förebygga, förhindra och upptäcka om finansiell verksamhet och annan näringsverksamhet utnyttjas för terrorfinansiering. Det kan handla om insamling, tillhandahållande eller motagande av pengar som ska användas för att planera eller utföra terrorattentat. Uppdraget innefattar även att förhindra finansiering av rekrytering till terrorklassad organisation eller utbildning för att utföra terrorbrott. Finanspolisen samverkar nära Säkerhetspolisen ifråga om underrättelser avseende terrorfinansiering i Sverige, men bedriver inte förundersökningar kring misstänkt terrorfinansiering.

Liksom tidigare år bedöms terrorfinansiering i hög utsträckning utföras av enskilda individer. Mottagarna är individer, grupper eller organisationer som kan kopplas till terrorverksamhet. Terrorfinansiering sker även i organiserad form genom kriminell verksamhet, eget företagande, frivilliga donationer och insamlingar. Det förekommer också att insamlingsorganisationer vilseleds av mottagaren och utnyttjas för terrorfinansiering. När så misstänks vara fallet är det dock inte säkert att det kommer finanspolisen till del eftersom insamlingsverksamhet faller utanför ramen för rapporteringsplikten.

Finanspolisen bedömer att antalet plattformar för finansiering av rekrytering och radikaliserings i den våldbejakande islamistiska miljön har ökat och kommer att fortsätta göra så genom att allt fler betaltjänster kommer ut på marknaden. Omfattningen av terrorfinansiering är dock fortsatt på en lägre nivå än penningtvätt generellt.

Finanspolisen har under året kunnat se hur bland annat IS och Al-Qaida i större utsträckning finan-

sierar sin verksamhet via kryptovalutor. Det har kunnat konstateras att även svenska aktörer har skickat pengar via kryptovalutor till terroristorganisationer. Detta är ett tillvägagångssätt som finanspolisen bedömer kommer fortsätta vara av betydelse för förmågan till terrorfinansiering. Utförelse av stora kontantbelopp genom penningkurierer är också förekommande.

Hur ser ett typfall av terrorfinansiering ut? Tillvägagångssätten för terrorfinansiering ändras kontinuerligt som en konsekvens av ny teknik eller brottsbekämpande myndigheters arbete. Ett exempel finanspolisen uppmärksammade under 2020 är hur penningströmmarna från Sverige till gränstrakterna mellan Turkiet och Syrien återigen ökade. Det har i många fall handlat om småskaliga kontantöverföringar som görs via en så kallad penningförmedlare på nätet, eller fysisk byrå, till personer som misstänks vara kurierer eller representanter för en terroristorganisation. I detta tillvägagångssätt ingår sannolikt att dölja mottagarens identitet och den verksamhet pengarna ska till i slutänden.

Peningströmmarna kan ha samband med att personer i Sverige försökt stötta individer i fångläger i Syrien. Huruvida pengarna sedan hamnat hos de tillfångatagna eller på annat sätt använts av en terroristorganisation är svårt att bedöma. Det viktiga i finanspolisens arbete är att fastslå om de som först tagit emot de svenska pengarna kan misstänkas tillhöra en terroristorganisation. När misstänkerapporter bedöms vara relevanta för finansiering av terrorism arbetar finanspolisen vidare med informationen på olika sätt, såväl själva som i nära samverkan med Säkerhetspolisen.

Finanspolisens internationella arbete

Både penningtvätt och finansiering av terrororganisationer är brott som förekommer i alla delar av världen. Brottsuppläggen inbegriper ofta transaktioner mellan flera länder, både inom och utanför EU, och det är därför nödvändigt att samarbeta gränsöverskridande inom detta område.

Tack vare ett kontinuerligt och direkt informationsutbyte med andra länders finansiella underrättelseenheter kan finanspolisen snabbt och säkert inhämta underrättelseuppgifter om gränsöverskridande transaktioner och brottsaktiva individer. På samma sätt kan finanspolisen kontrollera om kriminella som verkar i andra länder även förekommer i det svenska penningtvättsregistret för att bidra till ett helhetsperspektiv.

Det operativa samarbetet innefattar också så kallade dispositionsförbud, det vill säga möjligheten att vid misstanke om penningtvätt eller terrorfinansiering frysa tillgångar som överförts till utlandet vid misstanke om penningtvätt eller terrorfinansiering. Finanspolisen kan fatta beslut om dispositionsförbud avseende tillgångar i Sverige på annat lands begäran och begära motsvarande åtgärder av ett annat land (se även avsnittet om lagstiftning på sidan 18). Den vanligast förekommande anledningen till dispositionsförbud i den internationella kontexten är misstänkt BEC-bedrägeri (Business Email Compromise) där e-postkonversationer hackats så att internationella betalningar styrs om till svenska konton.

På det strategiska planet syftar samarbetet till att utbyta expertkunskap om risker för penningtvätt eller terrorfinansiering samt effektiva metoder för att upptäcka, förebygga och förhindra dessa. På så sätt kan finanspolisen få tidiga varningssignaler om nya trender som upptäcks i andra länder. Genom samarbetet kan Sverige också påverka hur förslag på nya internationella regler utformas.

Nya former för samarbetet under pandemin
Finanspolisen brukar närvara vid internationella möten inom ramen för den globala organisationen Financial Action Task Force (FATF)⁵ men dessa fick hållas med ett 90-tal delegater i nedbantade virtuella versioner under 2020. En av de frågor som var i fokus för organisationens arbete under 2020 var sanktioner mot spridning av massförstörelsevapen. Här ändrades rekommendationerna så att detta är något som numera ska beaktas i riskhanteringen. Organisationen publicerade även rapporter om hur covid-19 har påverkat brottsligheten inom området, bland annat gällande varubaserad penningtvätt. Utöver detta initierades flera projekt som rör studier av finansiering av terrorism samt ett nytt projekt om kopplingarna mellan miljöbrott och penningtvätt.

På europeisk nivå presenterade EU-kommissionen en omfattande handlingsplan mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Finanspolisen deltog i en arbetsgrupp inom ett forum med andra finansunderrättelseenheter (Financial Intelligence Units,

⁵ FATF är en sammanslutning av ett 40-tal länder samt regionala underorganisationer med säte i Paris som utfärdar rekommendationer om hur man motverkar penningtvätt och finansiering av terrorism och utvärderar länder utifrån dessa rekommendationer.

FIU) från EU som kallas FIU Platform.⁶ Gruppen analyserade struktur och uppgifter för en ny stöd- och samordningsmekanism för FIU:er på EU-nivå. Tack vare digitala mötesforum har arbetsgruppen enkelt kunnat hålla veckovisa möten utan att det

krävts resor för att närvara. Inom övriga internationella fora, exempelvis arbetet inom Egmont Group⁷, gick arbetet däremot på sparlåga på grund av den rådande situationen.

⁶ I internationella sammanhang benämns den funktion som finanspolisen ansvarar för för Financial Intelligence Unit (FIU).

⁷ Egmont är en organisation för 166 finansunderrättelseenheter (FIU) som möjliggör säkert utbyte av information, erfarenheter och utbildning inom området bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

goAML

Efter flera års förberedande arbete kunde det nya systemet för rapportering, goAML, tas i bruk den 13 januari 2020. Det föregående systemet stängdes i mitten av mars 2020 och sedan dess tar finanspolisen enbart emot penningtvättsrapporter och svar på begäran via goAML. Över 500 verksamhetsutövare har hittills registrerat sig i systemet som även används av ett 50-tal andra länder världen över. Systemet driftas av FN och är särskilt framtaget för rapportering av misstänkt penningtvätt och terrorfinansiering.

Bakgrunden till systembytet är bland annat att den tidigare lösningen inte uppfyllde de åtaganden som finanspolisen har i och med att Sverige är medlem i FATF. Det behövdes ett nytt system för att bättre kunna leverera de analyser och de underlag som ligger i finanspolisens uppdrag. Den stora skillnaden är att i princip all information nu ska rapporteras på ett enhetligt sätt, vilket ger finanspolisen tillgång till mer strukturerad data och därmed helt andra möjligheter till analys och uppföljning.

Såväl finanspolisen som verksamhetsutövarna har haft sina utmaningar i och med övergången till goAML. Den första tiden låg fokus på att ledsaga verksamhetsutövarna i det nya sättet att rapportera på samt ge återkoppling på fel i rapporteringen. Nästa steg är att ge verksamhetsutövarna återkoppling även på kvaliteten på informationen i rapporterna.

goAML är byggt för att information i systemet ska vara strukturerad. Det är därför avgörande att verksamhetsutövarna rapporterar på ett korrekt sätt för att finanspolisen ska kunna delge informationen till de brottsbekämpande myndigheterna och andra samverkanspartners för vidare åtgärd.

“Över 500 verksamhetsutövare har hittills registrerat sig i systemet.”

De verksamhetsutövare som rapporterar ofta kan automatisera hanteringen med hjälp av så kallade XML-filer medan de som rapporterar mindre ofta och med få transaktioner oftast rapporterar manuellt. Vissa har upplevt den manuella rapporteringen som omständlig och under året möjliggjorde finanspolisen därför en enklare rapportering för vissa typer av verksamhetsutövare. Arbetet med att effektivisera och förenkla rapporteringen kommer att fortsätta under 2021.

SAMLIT – Swedish Anti Money Laundering Intelligence Taskforce

SAMLIT, Swedish Anti-Money Laundering Intelligence Taskforce, är ett initiativ som påbörjades under 2020 där Polismyndigheten och de fem största bankerna i Sverige samverkar i syfte att ytterligare förstärka arbetet med att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism. Polismyndigheten representeras av underrättelseenheten vid NOA och de fem deltagande bankerna är Danske Bank, Handelsbanken, Nordea, SEB och Swedbank. I slutet av 2020 beslutades att samverkan under 2021 skulle fördjupas och övergå till ett mer formaliserat samarbete.

Den rättsliga grunden för informationsutbytet är bankernas skyldighet att på begäran av Polismyndigheten lämna alla uppgifter som behövs för en utredning om penningtvätt eller finansiering av terrorism (genom den så kallade frågerätten). Finanspolisen som är ansvarig för att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism har därför under projektets gång spelat en central roll i kontakten och samarbetet med bankerna.

”I SAMLIT har Polismyndigheten och bankerna samarbetat på ett mer operativt sätt.”

Tillvägagångssättet har motsvarat ordinarie inrapporteringsmetodik men i SAMLIT har Polismyndigheten och bankerna samarbetat på ett mer operativt sätt och bankerna ska kunna göra djupare och bredare analyser än vad som gjorts tidigare. Formerna för samarbetet har utvecklats med beaktande av att banksekretessen hindrar bankerna från att för varandra röja uppgifter som omfattas av tystnads-

plikten. Med ett antal frågeställningar om misstänkta kriminella individer och företag kunde misstankar om penningtvätt testas med gemensamma krafter. Samarbetet har också lett till att bankerna vidtagit ett flertal åtgärder mot de personer finanspolisen har ställt frågor om och anpassat sin monitorering till förekommande tillvägagångssätt.

”Pengar har tagits i beslag, förundersökningar har inletts och parallella ärenden har initierats.”

Redan tidigt kunde vi se att samarbetet gav utfall och ärendena har växt. Pengar har tagits i beslag, förundersökningar har inletts och parallella ärenden har initierats. En utmaning har varit att begränsa antalet ärenden för att kunna kanalisera all information till de instanser som kan vidta brottsförebyggande eller brottsbekämpande åtgärder.

I samverkan ingår även att utveckla informationsutbytet, att ge återkoppling i relevanta delar samt att arbeta för utökade möjligheter att kunna byta information under penningtvättsregelverket. Denna frågeställning ingår också i direktiven för en statlig utredning om stärkta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism som lämnar sitt underlag i maj 2021.⁸

Effektiviteten i samarbetet har bekräftats av samtliga deltagare och under 2021 kommer fler ärenden att initieras. Det finns även tankar på att öppna upp för flera verksamhetsutövare att ingå i samverkan.

⁸ Kommittédirektiv 2019:80 och tilläggsdirektiv 2020:122.

Ny lagstiftning under 2020

Penningtvättsregelverket har under en längre tid genomgått förändringar och blivit alltmer omfattande. 2020 var inget undantag. Ett flertal ändringar gjordes under året som bland annat innebar att det femte penningtvättsdirektivet⁹ nu har genomförts i Sverige. Det har bland annat tillkommit ytterligare kategorier av verksamhetsutövare som blivit rapporteringsskyldiga till finanspolisen, däribland personer som förvaltar och handlar med virtuella valutor. Det har även införts ett utökat skydd för visselblåsare och förbättringar inom det internationella samarbetet. Säkerhetspolisen har också getts möjlighet att begära in finansiell information direkt från verksamhetsutövare, så kallad frågerätt, utan att begära biträde från finanspolisen.

“Det femte penningtvättsdirektivet har nu genomförts i Sverige.”

Även definitionen av viktig offentlig funktion (så kallad PEP)¹⁰ har utökats, det nationella samarbetet och utbytet av information mellan finanspolisen och tillsynsmyndigheterna har stärkts liksom det internationella samarbetet mellan olika länders finansiella underrättelseenheter. Det har även förtydligats att finanspolisen så långt det är möjligt ska ge återkoppling till verksamhetsutövare som har rapporterat om misstänkt penningtvätt och finansiering av terrorism.

Utöver ändringarna i penningtvättslagen trädde en ny lag i kraft under året. Lagen¹¹ gör det möjligt för finanspolisen och övriga brottsbekämpande myndigheter att snabbt få reda på identiteten hos fysiska och juridiska personer som har konton och bankfack hos finansiella företag.

Finanspolisens frågerätt utövas i dag genom riktande förfrågningar till de finansiella företagen. Det nya systemet, den s.k. *Mekanismen*, möjliggör att uppgifter om innehavare är direkt och omedelbart tillgängliga vid en sökning på en teknisk plattform som tillhandahålls av Skatteverket. Mekanismen innebär att flera myndigheter, däribland Polismyndigheten får ett effektivare verktyg för att snabbt kunna få reda på var personer och företag har bankkonton och bankfack. Detta bidrar till effektivitetsvinster i arbetet för att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism.

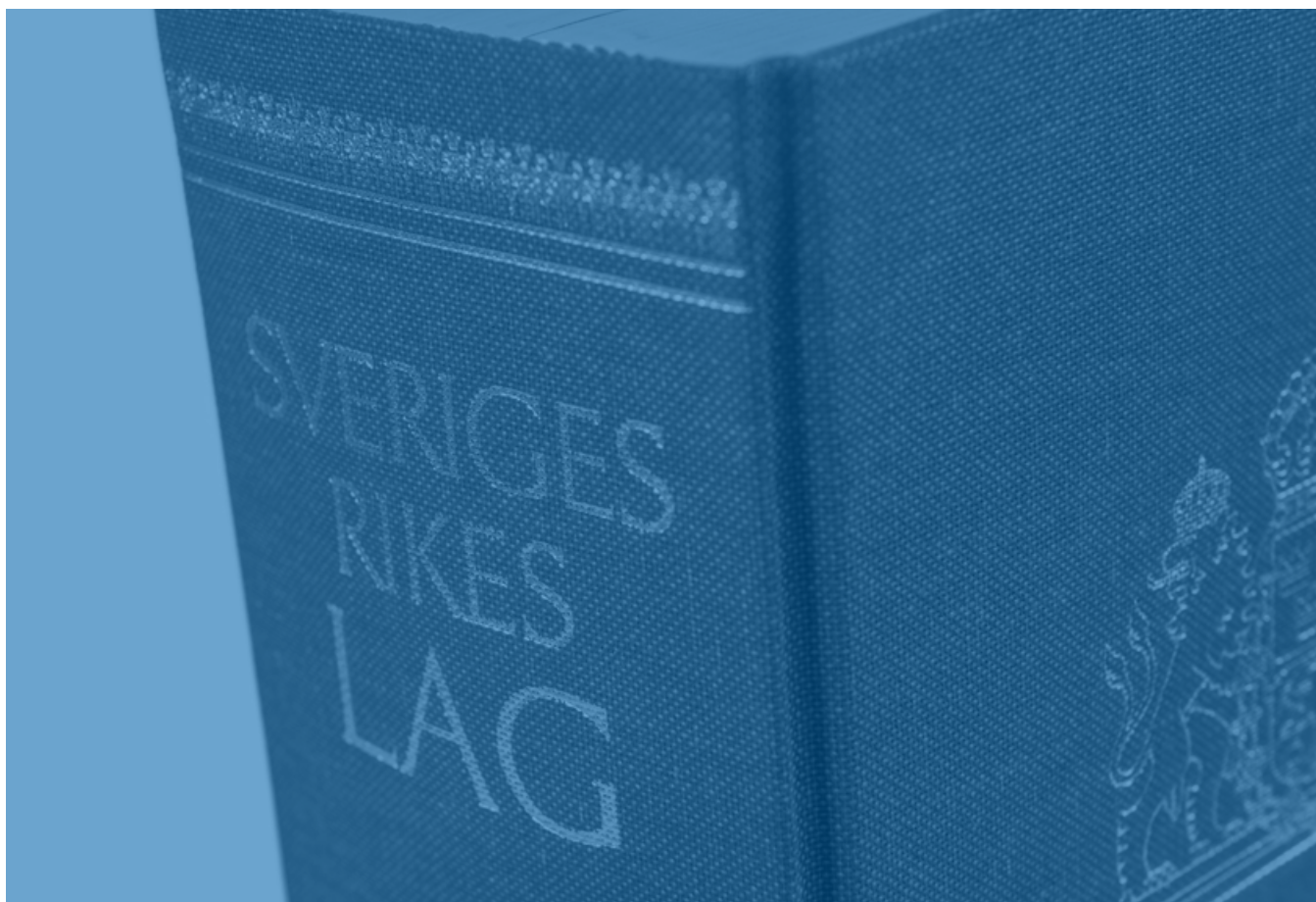
Förslag på ytterligare åtgärder

I *Kommittédirektiv 2019:80 Stärkta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism* har regeringen gett en särskild utredare i uppdrag att göra en analys av vilka åtgärder som kan vidtas för att ytterligare stärka arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Utredaren ska bland annat analysera förutsättningarna för och föreslå mer effektiva former för informationsutbyte mellan främst banker och brottsbekämpande myndigheter. Denna del av utredningens uppdrag är särskilt viktigt för finanspolisen

9 Det femte penningtvättsdirektivet har i huvudsak genomförts genom prop. 2018/19:150 och prop. 2019/20:53, främst genom ändringar i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen).

10 Personer i politiskt utsatt ställning (PEP) är personer med viktiga offentliga funktioner i ett land. Exempel på detta i Sverige är stats- och regeringschef, ministrar, riksdagsledamöter, domare i Högsta domstolen, andra högre ämbetsmän och deras familjemedlemmar.

11 Lagen (2020:272) om konto- och värdefackssystem genomför i svensk rätt motsvarande krav i fjärde penningtvättsdirektivet (artikel 32a).

då underrättelsetjänsten under året inledde ett samarbete med ett antal storbanker. Samarbetet fokuserar på informationsutbyte avseende prioriterade aktörer för att bekämpa penningtvätt utifrån gällande lagstiftning (se avsnitt om SAMLIT). Ett hinder för ett effektivt arbete idag är banksekretessens räckvidd som hindrar att information av relevans delges till andra verksamhetsutövare.

En annan viktig del av utredningens uppgifter är att analysera om systemet med rapporterings- och uppgiftsskyldighet i förhållande till finanspolisen har getts en ändamålsenlig utformning. Finanspolisen skickade under 2019 in en hemställan¹² till Justitiedepartementet. I hemställan lyfts problematiken angående när verksamhetsutövare erbjuder tjänster eller distributionskanaler via en tredjepartsleverantör som inte omfattas av rapporteringsplikten.

Det återstår att se vad utredningen föreslår i denna del, men det är finanspolisens uppfattning att det finns ett antal viktiga aktörer på betalmarknaden som förfogar över värdefull information om transaktioner som bör bli rapporterings- och/eller uppgiftsskyldiga till finanspolisen. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2021.

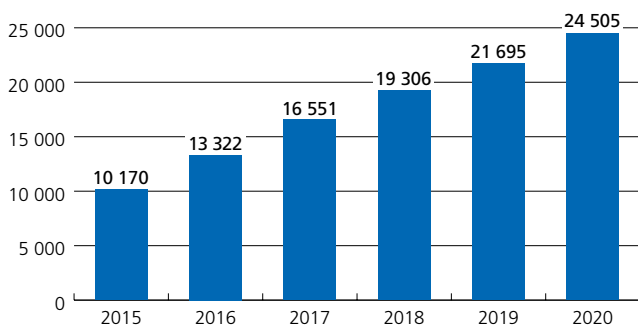
Föreskrifter för inrapportering i goAML
Polismyndighetens föreskrifter om rapportering och lämnande av uppgifter enligt penningtvättslagen trädde i kraft den 16 mars 2020. Föreskrifterna anger att verksamhetsutövare enligt penningtvättslagen är skyldiga att skicka in sina rapporter till Polismyndighetens webbportal goAML (se avsnitt om goAML).

¹² Hemställan om författningsöversyn, dnr A540.680/2018.

Finanspolisen i siffror

Antalet misstankar om penningtvätt eller finansiering av terrorism som rapporteras in till finanspolisen fortsatte att öka och nådde totalt drygt 24 500 under 2020, se diagram 1. Det var 13 procent fler än året innan och mer än en fördubbling sedan 2015. Värdet av de transaktioner som misstankerapporterades under året uppgick totalt till över 15 miljarder kronor. I sammanhanget är det viktigt att poängtera att kravet är lågt ställt vad gäller graden av misstanke och det kan räcka att transaktionerna på något sätt är avvikande för att de ska rapporteras. I beloppet ingår därför transaktioner som vid en närmare granskning inte bedöms vara ett led i penningtvätt.

Diagram 1. Antal misstankerapporter 2015–2020

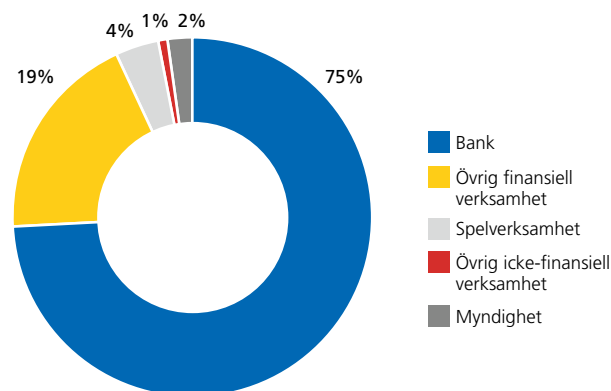

Under 2020 mottog finanspolisen rapporter från 241 unika anmälningsskyldiga verksamhetsutövare. Det är något färre jämfört med 285 rapporterande under 2019, vilket kan bero på att det finns en viss tröskel för att börja rapportera i det nya systemet. Finanspolisen prioriterar därför arbetet med att

förenkla hanteringen för verksamhetsutövare som rapporterar sällan och inte har någon automatiserad teknisk lösning. Tabell 1 visar hur misstankerapporterna fördelas mellan olika typer av rapportörer.

Den stora merparten av rapporterna kommer från den finansiella sektorn där enbart bankerna står för omkring tre fjärdedelar av all misstankerapportering. Spelbolagen bidrar också med ett förhållandevis stort antal rapporter. När det gäller mindre aktörer som rapporterar mer sällan märks en tydlig ökning inom kontanthandel med varor och pantbanksverksamhet. Rapporteringen från de sektorerna är dock fortfarande på en låg nivå. Det totala bidraget till penningtväftsregistret från verksamheter utanför spel- och finanssektorn var mindre än 1 procent 2020, se diagram 2.

Diagram 2. Rapportörer till finanspolisen 2020

Tabell 1. Antal inkomna rapporter per bransch 2015–2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bank- och finansieringsrörelse inkl. kreditmarknadsbolag	5 700	9 271	12 169	14 421	16 831	18 342
Livförsäkringsrörelse	42	17	32	32	42	17
Värdepappersverksamhet	7	..	..	10	19	6
Anmälningsskyldig finansiell verksamhet	473	31	27	166	493	163
Försäkringsförmedling	4	..	..	..	..	0
Institut för elektroniska pengar (inklusive ombuds rapportering)	148	392	35	50	39	13
Fondverksamhet, inklusive alternativa investeringsfonder	3	..	..	..	..	2
Betaljänstverksamhet*	3 415	3 124	3 674	3 764	3 045	4 032
Valutaväxling och inlåning						270
Konsumentkreditverksamhet	6	46	68	149	185	87
Bostadskreditverksamhet			..	..	..	12
Fastighetsmäklare	3	..	6	..	23	5
Speltjänstverksamhet**	313	325	381	474	614	907
Yrkesmässig handel med varor***	36	41	55	37	83	122
Pantbanker			7	6	6	12
Revision (Godkänd eller auktoriserad revisor eller registrerat revisionsbolag)	3	10	8	7	20	8
Bokföring eller revisionstjänst (Inte godkänd eller auktoriserad revisor eller registrerat revisionsbolag)	10	18	9	16	19	6
Skatterådgivare	0	..	..	..	..	4
Advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå	4	..	..	..	6	1
Jurist, annan oberoende	0	..	..	..	..	0
Bolagsbildare, förvaltare etc.	0	..	..	..	..	0
Tillsynsmyndigheter	3	37	24	23	19	8
Annan myndighet			47	133	239	488
TOTALT****	10 170	13 322	16 551	19 306	21 695	24 505

“..” betyder att branschen rapporterat fem eller färre rapporter under året. Fr.o.m. 2020 redovisas faktiskt antal.

* I kategorin Betaljänstverksamhet ingick 2015–2019 både betalningsinstitut och registrerade betaljänstleverantörer, inkl. valutaväxling. För 2020 har Valutaväxling och inlåning brutits ut och redovisas särskilt.

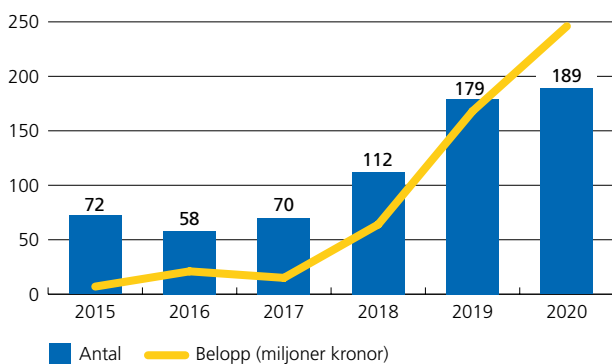
** Speltjänstverksamhet infördes i penningtvättslagen 2017-08-01. För 2019 har antalet rapporter justerats från 481 till 614.

*** I kategorin yrkesmässig handel med varor ingår auktionsföretag samt företag som handlar med transportmedel, skrot, ädelstenar, antikviteter och konst till ett värde som överstiger 5 000 euro. Före den 1 augusti 2017 var gränsvärdet 15 000 euro.

**** Två fel har uppdagats i statistiken avseende 2019, dels summering av totalt antal rapporter, dels antal rapporter i spelsektorn. Totalt antal rapporter för 2019 har justerats från 21 709 till 21 695. För spelsektorn har antalet rapporter justerats från 481 till 614. Övriga sektorer påverkas inte.

Dispositionsförbuden fortsatte att öka 2020. Dispositionsförbud är ett temporärt förbud att flytta eller på annat sätt disponera egendom som misstänks vara föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Under 2020 beslutade finanspolisen om 189 dispositionsförbud till ett värde av nästan en kvarts miljard kronor, se diagram 3. Beloppet innebar en ökning med 46 procent jämfört med 2019 och var den högsta nivån hittills.

Diagram 3. Dispositionsförbud

Brottsanmälningarna mer än dubblerades jämfört med 2019

Graden av misstanke som krävs för att rapportera till finanspolisen är låg. Det kan exempelvis vara att kunden agerar på ett sätt som avviker från vad som kan förväntas givet verksamhetsutövarens kännedom om kunden. Det kan också vara andra omständigheter som gör att agerandet kan misstänkas utgöra ett led i penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Tack vare den låga misstankegraden har finanspolisen möjlighet att upptäcka sådant som i kombination med annan information kan visa sig vara en viktig pusselbit och leda till vidare åtgärder. Samtliga rapporter bedöms och en stor del bearbetas. I vissa fall kan finanspolisen göra bedömningen att det föreligger tillräckligt stark misstanke för att inleda en förundersökning om brott, vanligtvis penningtvätt. När så är fallet upprättar finanspolisen själv en brottsanmälan.

Under 2020 upprättade finanspolisen 609 anmälningar om brott, vilket var mer än dubbelt så många som året innan, se tabell 2. Utöver det som framgår av statistiken i tabellen vidtog finanspolisen även andra åtgärder som i ett senare skede ledde till brottsanmälningar eller stöd till redan pågående förundersökningar.

Tabell 2. Finanspolisens brottsanmälningar

År	Antal brottsanmälningar
2017	136
2018	165
2019	242
2020	609

Den kraftiga uppgången jämfört med 2019 är främst ett resultat av större fokus på det operativa arbetet och högre kapacitet inom finanspolisen att omhänderta de rapporter som kommer in. Den stigande trenden de senaste åren beror också på ett stort inflöde av rapporter med koppling till bedrägerier.

Vanliga frågor till Finanspolisen (FAQ)

Vad händer med rapporten när den skickas till finanspolisen?

När en rapport kommer in till finanspolisen görs en bedömning av rapporten, tillsammans med annan information som är tillgänglig för finanspolisen. Informationen kan bearbetas och delges till aktörer utanför finanspolisen för att vara en pusselbit i deras arbete.

Den kan också gå vidare till fortsatt handläggning inom finanspolisen. Då görs ytterligare inhämtning från olika källor, vilket kan leda till att information delas med en samarbetspartner eller att en brottsanmälan upprättas. Många rapporter används inte initialt, men sparas i penningtvättsregistret för att kunna tas upp igen om ny information av vikt inkommer.

När ska vi rapportera till finanspolisen, och vad innebär egentligen "skälig grund för misstanke"?

Bedömningsprocessen kring rapporteringen till finanspolisen ska grunda sig i verksamhetsutövarens kundkännedom och riskbedömningsarbete. Graden av misstanke för att rapportera till finanspolisen är låg, där lagen hänvisar till avvikande transaktioner och beteende från vad verksamhetsutövaren har anledning att räkna med utifrån sin kundkännedom och de produkter och tjänster man tillhandahåller. Även aktiviteter och transaktioner som inte är avvikande men ändå kan antas ingå som ett led i penningtvätt eller finansiering av terrorism ska rapporteras.

Ska vi rapportera allt som är avvikande eller som vi inte förstår?

Utgångspunkten är att verksamhetsutövaren ska ha sådan kundkännedom att man kan förstå transaktioner och beteenden. Vid transaktioner eller beteenden som man inte förstår ska man därför utföra utökade kundkännedomsåtgärder. Efter sådana åtgärder kan misstankar ibland avskrivas, och ska då inte rapporteras. Andra gånger kan de utökade kundkännedomsåtgärdena ge upphov till starkare misstankar och då ska dessa rapporteras. Är misstankarna tillräckligt starka så att man bedömer att risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism inte kan hanteras bör kundrelationen avslutas, eller i vart fall bör kunden nekas tillgång till de tjänster som missbrukas.

Grundregeln är också att rapporteringen ska ske skyndsamt. Det innebär att man ibland inte kan vidta ytterligare kundkännedomsåtgärder innan rapporteringen. Sådan bör då ske efter rapporteringen, och ligga till grund för fortsatta åtgärder.

Får vi berätta för någon att vi har skickat en rapport till finanspolisen?

Nej, enligt 4 kap. 9 § i penningtvättslagen (2017:630) har rapporterande verksamhetsutövare tystnadsplikt och får inte för kunden eller någon utomstående obehörigen röja att en rapport har skickats in till finanspolisen. Informationen får dock delas med bland annat tillsynsmyndigheter och brottsbekämpande myndigheter samt under vissa villkor inom koncernen och med andra verksamhetsutövare involverade i samma kund och transaktion.

Ska vi rapportera när vi väljer att inte genomföra en transaktion?

Ja, enligt 4 kap. 3 § andra stycket i penningtvättslagen (2017:630) ska en rapport göras även om transaktionen inte genomförts. Detsamma gäller om man valt att avbryta en kundrelation på grund av risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Är en anmälan till finanspolisen en brottsanmälan?

Nej, en penningtvättsrapport och en brottsanmälan är inte samma sak. En penningtvättsrapport har lägre misstankegrad än en brottsanmälan. På grund av den låga misstankegraden är uppgifterna föremål för stark sekretess, och finanspolisen är därför enda aktören som har tillgång till informationen. En brottsanmälan kan dock upprättas av finanspolisen efter att en penningtvättsrapport har bearbetats, om det finns tillräckliga skäl för en sådan anmälan.

Ett genomfört bedrägeri ska polisanmälas. En rekommendation är att den utsatta kunden gör detta direkt på polisens webbplats (polisen.se/utsatt-for-brott/polisanmalan/) alternativt till polisens telefonnummer 114 14. Därefter skickar verksamhetsutövaren in en rapport om misstänkt penningtvätt som en eventuell följd av bedrägeriet. Hänvisa gärna i denna till brottsanmälanens K-nr så att övrig information av vikt från penningtvättsregistret enkelt kan delges förundersökningen.

Polisen

Utgivare

Polismyndigheten

Produktion

Kommunikationsavdelningen,
Polismyndigheten

Beställning

Polismyndigheten
Kundcentrum, telefon 114 14
Diarienumr.
A076.210/2021

Upplaga

200 ex

Tryck

Polisens Tryckeri, Stockholm,
mars 2021

Grafisk form

Blomquist Communication

Foto

Polismyndigheten sid 1, 6, 9,
11, 12, 15, 19.
Mostphotos sid 23.

